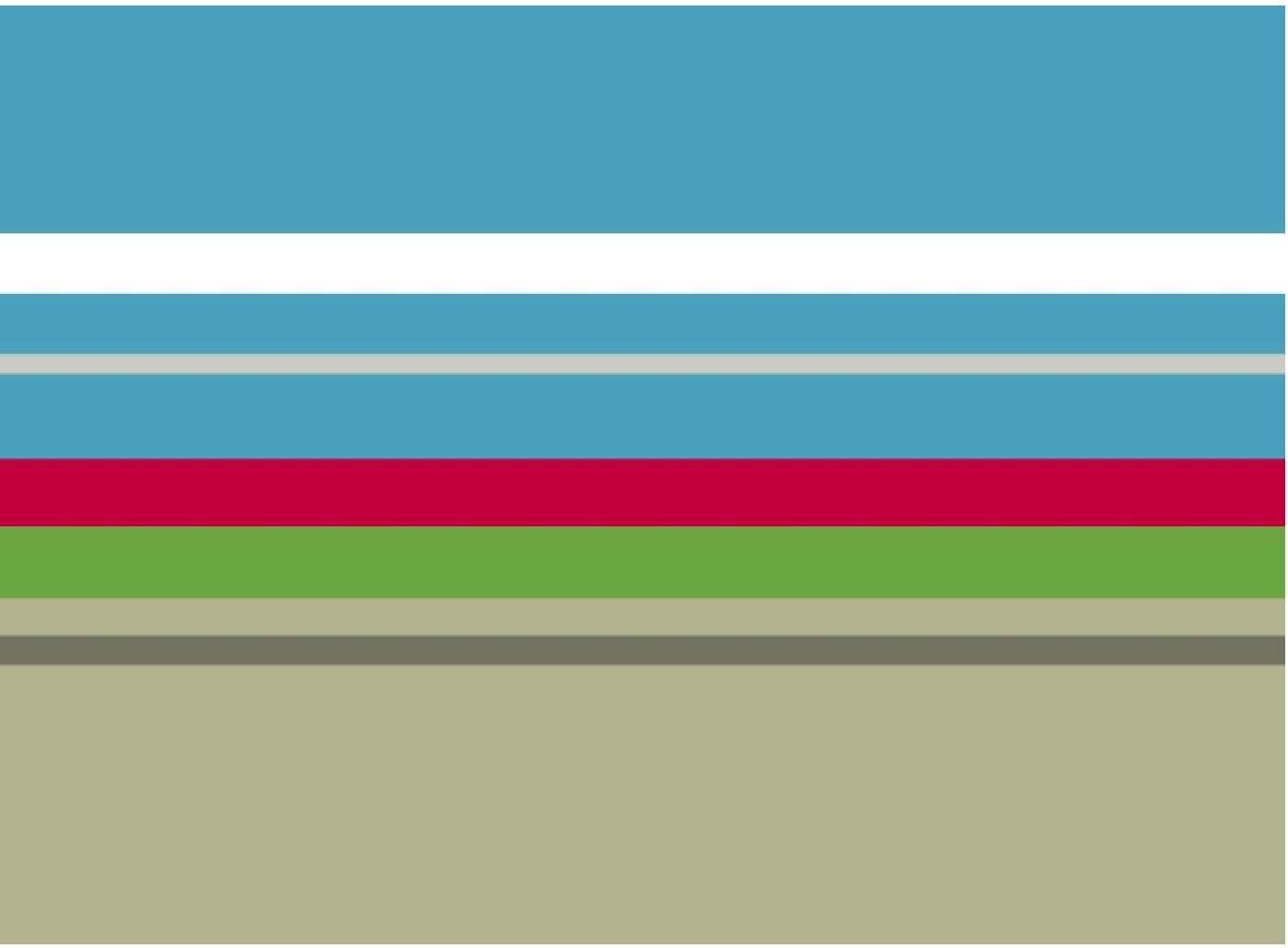
Gemeente Texel

.txl

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs

Periode 2027 - 2030

Vastgesteld in de raadsvergadering van …

Inhoudsopgave

Leeswijzer **5**

Inleiding **5**
Beleidskader 6

Samenvatting **7**

1. Alcohol en drugs op Texel - probleemverkenning **8**
1.1 De schadelijkheid van alcohol, drugs en tabak 8
1.2 Alcoholgebruik onder scholieren (12-16 jaar) 8
1.3 Rookgedrag onder scholieren (12-16 jaar) 9
1.4 Drugsgebruik onder scholieren (12-16 jaar) 9
1.5 Alcohol, tabak en drugs en opvoeding 9
1.6 Naleving van de alcoholwetgeving door verstrekkers 10
1.7 Conclusie 12

2. Ambitie en doelstellingen **13**
2.1 Ambitie 13
2.2 Doelstellingen afname gebruik onder de 18 jaar 13
2.3 Doelstellingen verbeteren naleving 13
2.5 Overige doelstellingen 14
2.6 Conclusie 15

3. Uitgangspunten voor beleid **16**
3.1 Community building: samen werken aan preventie 16
3.2 Omgevingsbenadering 16
3.3 Integrale beleidsvisie 16
3.4 Conclusie 16

4. Activiteiten **17**
4.1 Wet- en regelgeving 17
4.2 Toezicht en handhaving 18
4.3 Educatie en communicatie 20
4.4 Matrix verbinding preventie en handhaving 23
4.5 Conclusie 24

5. Samenwerking, uitvoering en evaluatie **25**
5.1 Samenwerking met externe partners 25
5.2 Organisatie en uitvoering 25
5.3 Evaluatie 26
5.4 Conclusie 26

Bijlage 1 Leeftijdsgrens, wederverstrekking en dronkenschap in de wet **27**

Bijlage 2 Gebruikte bronnen **29**

Leeswijzer

Het Preventie- en handhavingsplan Alcohol voor onze gemeente begint met een korte introductie, gevolgd door een blik op de huidige stand van zaken in hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 formuleren de uitgangpunten voor ons beleid en in hoofdstuk 3 de ambitie en doelstellingen voor de komende beleidsperiode. In hoofdstuk 4 staan de activiteiten beschreven die moeten bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen. Hoofdstuk 5 gaat tenslotte in op samenwerking en evaluatie.
In het plan gebruiken we een aantal termen die we hieronder uitleggen.

Verklaring van begrippen

Problematisch alcoholgebruik: al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar, drinken door zwangere vrouwen, overmatig drinken, zwaar drinken, regelmatig bingedrinken, een drinkpatroon dat leidt tot lichamelijke klachten en/of psychische of sociale problemen en dat een adequate aanpak van andere problemen verhindert.
Bingedrinken: minstens één keer per maand ten minste vijf glazen alcohol drinken bij één gelegenheid.
Zwaar drinken: minstens één keer per week ten minste vier glazen (vrouwen) of zes glazen (mannen) alcohol op één dag drinken.
Overmatig drinken: het drinken van meer dan 21 glazen per week (mannen) of meer dan 14 glazen per week (vrouwen).
Alcohol: in de Alcoholwet wordt gesproken over ‘alcoholhoudende drank’. Hoewel dit een meer precieze term is gebruiken wij omwille van de leesbaarheid in dit plan in de meeste gevallen het woord ‘alcohol’. In de passages waar de context van de wet belangrijk is, kiezen wij voor de term ‘alcoholhoudende drank’.
Middelengebruik: het gebruik van alcoholhoudende dranken, roken, vapen en andere drugs.
Drugs: Drugs zijn stoffen die de werking van het centrale zenuwstelsel veranderen en hierdoor invloed hebben op iemands bewustzijn, gevoel, stemming of gedrag. Deze zijn onder te verdelen in Verdovende middelen, Stimulerende middelen en Hallucinogene middelen.

Inleiding

Met dit Preventie- en handhavingsplan geeft de gemeente invulling aan een verplichting uit de Alcoholwet (artikel 43a). In het Preventie- en handhavingsplan moet de gemeente in elk geval beschrijven wat zij doet om alcoholgebruik te voorkomen, met name onder jongeren. De wet vraagt ons om in het plan onze doelstellingen te beschrijven. En om de preventie- en handhavingsactiviteiten op te nemen die we gaan inzetten om tot resultaat te komen. Daarbij geeft de wet aan dat de activiteiten in dit plan en de preventieve activiteiten in de lokale nota gezondheidsbeleid elkaar (kunnen) aanvullen.
Dit plan is de opvolger van het Preventie- en handhavingsplan 2022-2026. Omdat wij als gemeente vanuit preventie kijken naar het terugdringen van het algehele middelengebruik, dus ook het roken en andere drugs, nemen wij deze onderdelen ook mee in ons plan. Wij zetten met preventie in op het beperken van het totale middelengebruik en richten ons daarmee op de doelgroep van 10 tot en met 16 jaar. De verwachting is dat de interventies die wij op deze doelgroep inzetten, doorwerken op langere termijn. Vandaar dat we ons in dit plan baseren op de cijfers van en interventies op deze doelgroep. Vanuit Handhaving ligt de focus op de naleving van de leeftijdsgrens Alcoholwet door verstrekkers, op de jongeren onder de 18 jaar. Het toezicht op de naleving hiervan ligt bij de gemeente. Dit in tegenstelling tot drugs en roken waarbij het toezicht door respectievelijk de politie en de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) wordt uitgevoerd.

Terugblik

Het alcoholgebruik onder jongeren beneden de leeftijd van 18 jaar in onze gemeente is in de afgelopen beleidsperiode afgenomen. Dat betekent dat we deze doelstelling voor een belangrijk deel hebben gehaald. De naleving van de leeftijdsgrens bij de alcoholverstrekkers is echter slechter dan hij ooit is geweest. In het voorjaar van 2026 is slechts een naleving van 16.7% gemeten op Texel. In 2015 begonnen we met een naleving van de leeftijdsgrens van 32%, die in 2019 was opgelopen tot 65,6%. Na de Coronapandemie zagen

we een terugval, maar in 2024 herstelde dit zich naar een naleving van 50%. De verwachting was dat deze tendens zich zou voortzetten. Het huidige nalevingscijfer stelt ons voor een raadsel, maar betekent dat we hier extra op moeten inzetten.

Bandjessysteem

Op 19 april 2023 heeft de gemeenteraad de motie “Bandjessysteem horeca moet doorgaan” aangenomen. Via de tussenrapportage 2023 heeft de gemeenteraad (tot en met 2026) jaarlijks € 6.000 beschikbaar gesteld als bijdrage in de kosten van het bandjessysteem. Het primaire doel van (de bijdrage aan) het bandjessysteem is het terugdringen van het verstrekken van alcohol aan en het gebruik van alcohol door minderjarigen.
Punt 5 uit de motie roept op om het bandjessysteem en de overige maatregelen die zijn genomen ten aanzien van het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren te evalueren en de gemeenteraad integraal te adviseren over het bandjessysteem vanaf 2027. Deze evaluatie is opgenomen in dit plan.

Beleidskader

De Alcoholwet

Het beperken van de beschikbaarheid van alcoholhoudende drank is één van de meest effectieve maatregelen om alcoholgebruik te verminderen en de daaraan gerelateerde schade te voorkomen (Babor e.a. 2022, Babor e.a. 2010, Burton e.a. 2017). De Alcoholwet is een wet die de verkoop van alcoholhoudende dranken en daarmee de beschikbaarheid van alcohol reguleert. De regels zien niet alleen toe op alcoholverkoop in de horeca, maar ook op de verstrekking in bijvoorbeeld sportkantines, supermarkten, slijterijen en wijnwinkels. In de wet staat bovendien dat de gemeente verantwoordelijk is voor controle op de naleving van de Alcoholwet door de verstrekkers.

Tabaks- en rookwarenwet

In de Tabaks- en rookwarenwet zijn maatregelen opgenomen om roken te ontmoedigen en om niet-rokers te beschermen tegen het meeroken. In deze wet staat onder andere:
-Waar rookverboden van toepassing zijn;
-De leeftijdsgrens van 18 jaar bij verkoop aan jongeren; en
-Verkoopverbod op afstand.

Opiumwet

In de Opiumwet zijn alle regels over drugs opgenomen. De wet onderscheidt lijst 1 (harddrugs) en lijst 2 (softdrugs). De wet verbiedt bezit, handel, verkoop, vervoer en productie van de middelen in lijst 1 en lijst 2. Voor lijst 2 is er een gedoogbeleid voor de verkoop van cannabis via coffeeshops mogelijk. De gemeente Texel hanteert een nuloptie-beleid ten aanzien van de vestiging van coffeeshops in de gemeente. De vestiging van een coffeeshop in de gemeente is dus niet toegestaan. Verder is een verbod van drugshandel en drugsgebruik op openbare plaatsen opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Aansluiting op landelijk beleid en andere lokale beleidsterreinen

Dit Preventie- en handhavingsplan staat niet op zichzelf. Het sluit waar mogelijk en relevant aan op de Landelijke nota gezondheidsbeleid (2025-2028), landelijke akkoorden en beleidsnota’s zoals het Nationaal Preventieakkoord (2018-2040), het Gezond en Actief Leven Akkoord (2023) en de Samenhangende Effectieve Preventiestrategie (2025).
De lokale nota gezondheidsbeleid en dit Preventie- en handhavingsplan Alcohol vullen elkaar aan. In dit Preventie- en handhavingsplan ligt de focus op het voorkomen van (problematisch) alcoholgebruik onder jongeren en verantwoorde verstrekking van alcoholhoudende dranken. De lokale nota gezondheidsbeleid richt zich onder meer op gezondheidsbevordering, waar alcoholpreventie een onderdeel van is. De lokale nota gezondheidsbeleid richt zich ook op de oudere doelgroepen en op het (vroegtijdig) signaleren van problematisch gebruik.

Samen werken aan Preventie- en handhaving alcohol

Dit Preventie- en handhavingsplan is tot stand gekomen in samenwerking tussen verschillende teams binnen de gemeente, waaronder Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), Jeugdgezondheidsbeleid, openbare

orde en veiligheid en communicatie. Samen met externe partijen werken wij ook samen in de uitvoering. De gemeente heeft een coördinerende en deels uitvoerende rol. Meer hierover is te lezen in hoofdstuk 5 van dit plan.

Samenvatting

Het Preventie- en handhavingsplan Alcohol en drugs 2027–2030 geeft invulling aan de wettelijke taak van de gemeente op grond van de Alcoholwet. Het plan richt zich op het voorkomen van middelengebruik en gezondheidsschade onder jongeren, met preventie voor 10- tot 16-jarigen en toezicht op de naleving van de alcoholleeftijdsgrens voor jongeren onder de 18 jaar. Naast alcohol besteedt het plan aandacht aan roken, vapen en drugs.

Het alcohol- en drugsgebruik onder Texelse jongeren is de afgelopen jaren grotendeels gedaald. Toch blijft het alcoholgebruik boven het landelijk gemiddelde. Ook roken, vapen en cannabisgebruik vragen aandacht. Ouders stellen op Texel relatief weinig duidelijke grenzen aan alcoholgebruik. De meest urgente ontwikkeling is de naleving door alcoholverstrekkers bij de controle van de minimale leeftijdgrens voor de verstrekking van alcohol: die daalde in 2026 naar 16,7%. Vooral in horeca, cafetaria's, sportkantines en bij maaltijdbezorgers is de naleving zeer laag.

De gemeente wil de schadelijke gevolgen van middelengebruik verminderen door gebruik onder jongeren in de leeftijd van 10 tot 16 jaar terug te dringen, de naleving van de Alcoholwet te verbeteren en ouders, scholen, verstrekkers en inwoners beter te informeren. De aanpak combineert regelgeving, preventie, risicogericht toezicht en handhaving. De gemeente voert de regie, samen met onder meer scholen, politie, horeca, sportverenigingen, GGD, Brijder, jongerenwerk en het Trimbos-instituut.

Het bandjessysteem in de horeca blijkt praktisch: het versnelt leeftijdscontrole en vermindert wachtrijen. Er is echter onvoldoende bewijs dat het systeem het primaire doel, namelijk de alcoholverstrekking aan minderjarigen verminderen, verbetert. Daarom stelt het plan geen structurele gemeentelijke financiële bijdrage aan het systeem voor.

De belangrijkste beleidsmatige actiepunten van dit plan staan hieronder uitgeschreven:

1. **Versterk toezicht en handhaving op alcoholverstrekking aan minderjarigen.**
   De naleving van de leeftijdsgrens is in 2026 gedaald tot 16,7%. Voer daarom meer risicogerichte controles en mysterybezoeken uit, met extra aandacht voor sectoren met lage naleving. Informeer verstrekkers over de regels en handhaaf consequent bij overtredingen.
2. **Versterk preventie en ondersteuning voor ouders, jongeren en scholen.**
   Zet samen met scholen en preventiepartners de OKO-aanpak in en bied ouders praktische informatie over middelengebruik, opvoeding en het stellen van duidelijke grenzen. Bevorder daarnaast middelenvrije schoolomgevingen en het vroegtijdig signaleren van problemen.
3. **Combineer voorlichting, regelgeving en handhaving in een gezamenlijke aanpak.**
   Beperk waar mogelijk de beschikbaarheid van alcohol, handhaaf bestaande regels over onder meer schenktijden, happy hours en evenementen, en ondersteun verstrekkers met training en communicatie. Sluit voor publieksvoorlichting aan bij landelijke campagnes.
4. **Borg uitvoering, monitoring en evaluatie met partners.**
   Vertaal het beleid jaarlijks naar uitvoeringsplannen met concrete acties, planning en meetbare resultaten. Laat het kernteam de voortgang bewaken, actualiseer de risicoanalyse en evalueer jaarlijks de uitvoering, tweejaarlijks de naleving en periodiek de effecten van het beleid.
   Verstrekkers van alcohol dienen zelf te zorgen voor een goed systeem voor de leeftijdscontrole voor de verstrekking van alcoholhoudende drank. Het plan stelt geen gemeentelijke bijdrage voor ten behoeve van een bandjessysteem.

1. Alcohol en drugs op Texel - probleemverkenning

We werken in dit plan op basis van cijfers en andere informatie over gebruik van alcohol, drugs en tabak en over naleving van de wet- en regelgeving. Dit zorgt ervoor dat we onze doelen scherp kunnen formuleren en onze mensen en middelen doelmatig kunnen inzetten. Dit hoofdstuk beschrijft daarom:

- de schadelijkheid van alcohol, drugs en tabak
- gebruik onder jongeren en jongvolwassenen
- de naleving door verstrekkers.

1.1 De schadelijkheid van alcohol, drugs en tabak

Het gebruik van alcohol, tabak en drugs is nooit zonder risico's. De verschillende middelen brengen ook verschillende risico's met zich mee, zowel voor de gebruiker zelf als voor de omgeving. Voor de gebruiker zelf is er bijvoorbeeld een verhoogd risico op verschillende kankersoorten door roken/vapen of het drinken van alcohol. Voor de omgeving vormt bijvoorbeeld het rijden onder invloed van alcohol of drugs een risico. Voor alle risico's verwijzen wij naar de sites van Sigaret en shag - Trimbos-instituut, Alles over drugs - DRUGSinfo en risico's Archieven - ALCOHOLInfo.

Voor jongeren en jongvolwassenen zijn de risico's van middelengebruik groter dan voor volwassenen (Alcohol en jongeren - Expertisecentrum Alcohol -Trimbos) omdat hun brein nog niet volgroeid is. Hoe eerder jongeren beginnen met het gebruik van middelen, hoe groter de kans op verslaving op latere leeftijd. Daarom zetten we er ook op in om het middelengebruik onder jongeren te voorkomen en het eerste gebruik zo lang mogelijk uit te stellen.

Alcohol drinken op jonge leeftijd heeft ook gevolgen voor de lange termijn. Denk aan verstoring van de hersenontwikkeling (die tot het 24e jaar doorloopt), een grotere kans op verslavingsproblemen en een toegenomen kans op verschillende soorten kanker. Alcoholgebruik kan verder leiden tot kort- en langdurig verzuim, studievertraging, afname van de school-, studie- en werkprestaties en uitval.
De kennis over de risico's en schadelijkheid van alcohol is bij de meerderheid van de mensen niet bekend (Schouten e.a., 2021, Schelven van e.a., 2023).

1.2 Alcoholgebruik onder scholieren (12-16 jaar)

In Nederland is het recente alcoholgebruik onder scholieren tussen de 12 en 16 jaar de laatste jaren geleidelijk afgenomen volgens de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. Waar in 2021 nog 45% van de tweede en vierde klassers uit het voortgezet onderwijs op Texel aangaf de laatste vier weken alcohol te hebben gedronken geeft in 2023 29% uit diezelfde klassen aan in de afgelopen vier weken alcohol te hebben gedronken. Daarmee is het alcoholgebruik gezakt tot het regionaal gemiddelde.

Het alcoholgebruik onder jongeren in onze gemeente is als volgt:

2023	Gemeente Texel	Regio NHN	Nederland
Ooit alcohol gedronken	38,3%	36,2%	39,6%
Laatste vier weken alcohol gedronken	28,6%	29,2%	22%
Laatste vier weken binge gedronken	17,6%	19,1%	14,4%

Alcoholgebruik scholieren. Bron: GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023

Ook voor het binge drinken zien we in de Gezondheidsmonitor Jeugd een daling. Waar in 2021 32% van de tweede en vierde klassers uit het voortgezet onderwijs op Texel aangaf dat zij in de afgelopen vier weken weleens minimaal vijf drankjes bij één gelegenheid hebben gedronken, geeft in 2023 18% aan dat zij dit gedaan hebben. Daarmee zakt Texel naar onder het regionale gemiddelde, dat op 19% ligt.

1.3 Rookgedrag onder scholieren (12-16 jaar)

Op Texel is het percentage scholieren dat aangeeft minstens één keer per week te roken gedaald van 9% in 2021 naar 7% in 2023 volgens de Gezondheidsmonitor Jeugd. Hoewel we op Texel een daling zien van het aantal scholieren dat dus rookt, ligt Texel daarmee nog 1% boven het regionaal gemiddelde van 6%. Voor het eerst is in 2023 ook het vapegedrag onder scholieren onderzocht. In 2023 gaf 6,1% van de tweede en vierde klassers aan minimaal één keer per week te vapen.

1.4 Drugsgebruik onder scholieren (12-16 jaar)

In de Gezondheidsmonitor Jeugd wordt ook uitgevraagd of een scholier ooit hasj of wiet heeft gebruikt. Op Texel is het percentage scholieren dat aangeeft weleens hasj of wiet te hebben gebruikt 11%, waar dit in 2021 nog 17% was. Hiermee zakt Texel naar gelijk niveau met het regionale gemiddelde. Landelijk ligt het gemiddelde op 9%. Texel scoort dus boven het landelijk gemiddelde.

1.5 Alcohol, tabak en drugs en opvoeding

Het aantal ouders dat voor hun kinderen duidelijke regels heeft over alcoholgebruik, is landelijk sinds 2007 flink gegroeid. In 2007 vond nog maar 43,9% van de ouders het niet goed dat hun minderjarige kind thuis alcohol dronk. In 2023 is dat gestegen naar 74,6%. Dit beeld wordt gesteund door gesprekken met partners binnen het sociale domein, die zien dat ouders vaker bewuste keuzes maken rondom het alcoholgebruik van hun kind(eren). Van de ouders die het wel goed vinden dat hun kind onder de 18 jaar drinkt, geeft landelijk tweederde (65,6%) aan zelf wel eens alcohol aan hun kind te hebben gegeven (Monshouwer e.a., 2023). In onze gemeente zien we dat er nog een grote verbetering is te behalen in het aantal ouders die het alcoholgebruik van hun kind verbieden. In 2021 ging het om 24,7% van de ouders die het verbood, waar het in 2023 gaat om 36.7% van de ouders. Ondanks dat we hier een stijging zien, ligt het aantal ouders dat het verbiedt ver onder het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Texel geven jongeren in de Gezondheidsmonitor Jeugd aan dat er minder ouders zijn die het alcoholgebruik van hun kind goedkeuren of er niets van zeggen, namelijk 44,4% in 2023 ten opzichte van 58,9% in 2021.
Scholieren op Texel die alcohol drinken doen dit het vaakst thuis (46,5%) of bij vrienden (71,7%). 29,6% drinkt alcohol in een café, club, snackbar, restaurant of op een terras en 18,4% drinkt alcohol in een keet of schuur. 24,2% van de scholieren drinkt alcohol bij een concert of festival en 6,1% drinkt alcohol in een sportkantine of bij een vereniging. Van de scholieren die alcohol drinken, koopt 9,6% wel eens zelf alcohol, 41,5% laat alcohol door een ander kopen en 46,8% krijgt alcohol van zijn of haar ouders.
Voor tabak en drugs wordt dit niet uitgevraagd in de Gezondheidsmonitor Jeugd.
Ondanks dat de Texelse cijfers vanuit de Jeugdmonitor en signalen van samenwerkingspartners uit het sociaal domein rondom alcoholgebruik een beeld laten zien dat er vanuit de thuissituatie steeds bewuster omgegaan wordt met het alcoholgebruik van jongeren, geven samenwerkingspartners uit het medisch domein aan juist meer zorgen te hebben rondom het algehele middelengebruik. Het inzetten op het terugdringen van middelengebruik onder jongeren blijft daarmee een belangrijk aandachtspunt van dit plan.

1.6 Naleving van de alcoholwetgeving door verstrekkers

De term naleving gebruiken wij hier voor de mate waarin verkopers van alcohol zich houden aan de voorschriften uit de alcoholwetgeving.

Voor de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverstrekkers is zowel lokaal als landelijk nog flink ruimte voor verbetering, blijkt uit nalevingsonderzoeken. Uit het regionale nalevingsonderzoek dat in het voorjaar van 2026 op Texel is uitgevoerd, blijkt dat de naleving is gezakt naar 16,7%. Landelijk is het gemiddelde nalevingspercentage van de leeftijdsgrens in 2026 nog niet bekend, maar in 2024 was dit niet hoger dan 32,9% (Bureau Objectief, 2024). De leeftijdsgrens wordt landelijk gezien het beste nageleefd door ketensupermarkten en ketenslijterijen. In onze gemeente wordt de leeftijdsgrens ook het beste nageleefd in de supermarkten en slijterijen, hoewel de supermarkten in het nalevingsonderzoek zijn gezakt van 75% naar slechts 25%. De naleving in de horeca is echter gezakt van 50% in 2024, naar een naleving van 13,3% in 2026. De cafetaria/snackbars en de sportverenigingen zijn echter nog verder gezakt, van respectievelijk 33% en 100% naar beiden 0%. In 2024 en 2026 zijn ook de lokale thuisbezorgdkanalen meegenomen in het lokale nalevingsonderzoek. Van de bezochte thuisbezorgers op Texel was de naleving echter 0%.

In 2026 zijn voor het regionale nalevingsonderzoek op Texel 31 locaties bezocht. Hieronder per type locatie het percentage waar daadwerkelijk om een ID is gevraagd:

- Cafetaria's (3 bezocht): 0% ID gevraagd *(0 van de 3)*
- Horeca (15 bezocht): 13,3% ID gevraagd *(2 van de 15)*
- Zelfstandige slijterijen (2 bezocht): 100% ID gevraagd *(2 van de 2)*
- Sportkantines (2 bezocht): 0% ID gevraagd *(0 van de 2 — 1x niet naar ID gevraagd, 1x werd voldaan aan de schenktijden)*
- Ketensupermarkten (4 bezocht): 25% ID gevraagd *(1 van de 4)*
- Maaltijdbezorgdiensten (5 bezocht): 0% ID gevraagd *(0 van de 5)*

Totaalbeeld: Op 5 van de 31 bezochte locaties is om een ID gevraagd. Eén maal werd voldaan aan de schenktijden waardoor er in het geheel geen alcohol werd geschonken in een sportkantine zodat deze niet kan worden meegeteld in de ID vragen. De totale naleving op Texel in 2026 komt daarmee op 16,7%.
Deze enorme daling in naleving van de leeftijdsgrens kunnen we niet verklaren. De voorgaande nalevingsonderzoeken zijn op dezelfde wijze uitgevoerd als in 2026. Tijdens de mysterycontroles die we zelf hebben uitgevoerd in de eerste drie kwartalen van 2026, was de naleving bij de horeca 33%.

Systeem voor leeftijdscontrole met bandjes

De wettelijke taak van de gemeente is om door middel van preventie, toezicht op - en handhaving van de Alcoholwet, bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde door alcohol (zie ook hoofdstuk 4.2). De gemeente Texel heeft in de afgelopen jaren geld beschikbaar gesteld voor de horeca om te werken met polsbandjes 18+/18- voor het uitgaanspubliek om hiermee de leeftijdscontrole te vereenvoudigen. Doel was om daarmee te voorkomen dat jongeren onder de 18 jaar aan alcoholhoudende drank kunnen komen. Als het bandjessysteem aantoonbaar bijdraagt aan dit doel, kan financiële ondersteuning vanuit de gemeente gerechtvaardigd zijn.

Het gebruik van bandjes voor de leeftijd van jongeren (18+/18-) in de horeca is een praktisch hulpmiddel voor de leeftijdscontrole gebleken. Controle aan de deur verloopt sneller, wachtrijen nemen af en in het horecabedrijf is de leeftijd sneller te controleren. Net als andere vormen van leeftijdscontrole, is het bandjessysteem niet waterdicht. Bandjes kunnen worden losgemaakt en doorgegeven, ongeacht het type bandje. Ervaringen rond Ouwe Sunderklaas laten vooral zien dat dit gebeurt wanneer er een toegangsleeftijd van minimaal 18 jaar wordt gehanteerd. Wanneer toegang niet gebonden is aan een minimumleeftijd van 18 jaar, en er dus meerdere kleuren bandjes worden gebruikt (bijvoorbeeld kleur A voor 18- en kleur B voor 18+), lijkt het losmaken en doorgeven van bandjes minder plaats te vinden, maar het gebeurt wel. Het blijft voor horecaondernemers en personeel dus belangrijk om alert te blijven, en ondanks een bandje 18+, bij twijfel legitimatie te controleren bij de verstrekking van alcohol aan de bar en bij wederverstrekking. Dit betekent dat de horecamedewerkers bij verstrekking van alcohol niet blind kunnen varen op het bandje wat de jongere om heeft.
Op basis van de beschikbare gegevens en ervaringen kan niet worden vastgesteld dat het bandjessysteem op zichzelf het alcoholgebruik onder minderjarigen vermindert, of de naleving van de leeftijdsgrens verbetert. Aan de andere kant is er ook geen verband te leggen tussen het bandjessysteem en de terugval in de naleving

van de leeftijdsgrens, zoals hiervoor omschreven. Het nalevingsonderzoek heeft immers vooral plaatsgevonden op momenten en locaties waar het bandjessysteem niet werd gebruikt.

Het bandjessysteem draagt bij aan het voorkomen van verstoringen van de openbare orde doordat wachtrijen verminderen en de doorstroming wordt bevorderd. Het bandjessysteem draagt echter niet overtuigend bij aan het voorkomen van gezondheidsschade door het terugdringen van alcohol onder minderjarigen (het primaire doel waarvoor de gemeente een bijdrage heeft verstrekt voor de bandjes).
De primaire verantwoordelijkheid voor het naleven van de Alcoholwet en het controleren van de leeftijd bij alcoholverstrekking ligt bij de alcoholverstrekker. Het bandjessysteem is een hulpmiddel om die verantwoordelijkheid uit te voeren. Iedere verstrekker van alcohol wordt aangeraden een systeem voor de leeftijdscontrole te gebruiken.
In dit Preventie- en Handhavingsplan wordt daarom niet voorgesteld om een structurele financiële bijdrage aan het bandjessysteem beschikbaar te stellen.

Dronkenschap

Lokaal is er geen nalevingsonderzoek naar de wettelijke bepalingen rond dronkenschap gedaan. In de Alcoholwet is het verbod op toegang in kennelijke staat van dronkenschap opgenomen. Het toezicht hierop en handhaving hiervan zijn bij de gemeente belegd. Daarnaast is er een verbod op doorschenken aan een persoon in kennelijke staat van dronkenschap. Dit verbod staat in het Wetboek van Strafrecht en controle is dus een bevoegdheid van de politie.
In 2024 is voor het eerst landelijk nalevingsonderzoek gedaan naar de bepalingen rond dronkenschap (Bureau Objectief, 2024a). Het verbod op de aanwezigheid van dronken personen wordt slecht nageleefd: slechts 3,2% van de verstrekkers bleek dronken personen te weren uit de onderneming. De naleving van het verbod op doorschenken bij dronkenschap (artikel 151f, Wetboek van Strafrecht) was landelijk 14,2%. Uit eerder kleinschalig lokaal onderzoek bleek horecapersoneel het lastig te vinden om dronkenschap te herkennen en ook om ertegen op te treden uit angst voor boze reacties (Nijkamp e.a., 2020).

1.7 Conclusie

Het middelengebruik onder Texelse jongeren is de afgelopen jaren grotendeels gedaald, maar alcoholgebruik ligt nog boven het landelijke gemiddelde. Roken, vapen en drugsgebruik blijven ook aandachtspunten. Ouders stellen relatief weinig duidelijke grenzen aan alcoholgebruik en verstrekkers houden zich vaak niet aan de leeftijdsgrens. Dit onderstreept het belang van blijvende inzet op preventie, ouderbetrokkenheid en toezicht en handhaving. Het gebruik van een systeem voor de leeftijdscontrole wordt aangeraden, maar de verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de verstrekkers.

2. Ambitie en doelstellingen

2.1 Ambitie

De gemeente streeft ernaar dat haar jonge inwoners gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Middelengebruik kan dat in de weg staan. Daarom luiden onze hoofddoelstellingen voor het Preventie- en handhavingsplan Alcohol en drugs 2027-2030:

Het verminderen van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik door:

- *Afname van alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar*

Het verminderen van de schadelijke gevolgen van ander middelengebruik (drugs, vapen en roken) door:

- *Afname vapen en roken door jongeren onder de 18 jaar*
- *Afname gebruik van softdrugs (hasj of wiet) door jongeren onder de 18 jaar*

Hieronder formuleren wij zoveel mogelijk meetbare doelstellingen om onze ambities te realiseren.

2.2 Doelstellingen afname gebruik onder de 18 jaar

De doelstellingen van de gemeente met betrekking tot afname van het middelengebruik onder de 18 jaar zijn gebaseerd op de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 van GGD Hollands Noorden, aangevuld met de ambities van het Nationaal Preventieakkoord.

Middelengebruik onder de 18 jaar	2023	2030	2040
Ooit slokjes of een heel glas alcohol gedronken	38,3%	28%	25%
Laatste 4 weken alcohol gedronken	28,6%	20%	15%
Laatste 4 weken dronken geweest	17,6%	12%	5%
Ouder vindt het goed dat kind drinkt* (*Van de jongeren die ooit alcohol hebben gedronken)	44,4%	25%	0%
Rookt minstens één keer per week	7%	4%	0%
Vapet minstens één keer per week	6,1%	4%	0%
Heeft ooit hasj of wiet gebruikt	11%	9%	4%

2.3 Doelstellingen verbeteren naleving

Naleving leeftijdsgrens

De doelstellingen van de gemeente met betrekking tot de naleving van de leeftijdsgrens zijn gebaseerd op onze nalevingscijfers uit 2026 en de ambities van het Nationaal Preventieakkoord. De ambitie van het Nationaal Preventieakkoord (2018) is om in 2030 100% naleving van de leeftijdsgrens te realiseren.

In de onderstaande tabel staat per sector de huidige naleving en het ambitieniveau voor de komende jaren vermeld. De cijfers in 2022, 2024 en 2026 komen van een regionaal nalevingsonderzoek dat eens in de twee jaar wordt uitgevoerd. Hierbij wordt echter een klein aantal verstrekkers bezocht per type locatie. Een naleving van 100% of 0% is dan snel bereikt.

Hieronder daarom ook de absolute aantallen. Echter is de algehele naleving in 2026 zodanig dat hier de komende vier jaar extra aandacht op moet worden gevestigd met controles en voorlichting. Met de lokale horeca, vertegenwoordigd door Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Texel, zijn afspraken gemaakt over het gebruik van mysteryshoppers. Na een bezoek van een mysteryshopper wordt het resultaat daarvan zo spoedig mogelijk gecommuniceerd met de verstrekker. Wordt de leeftijd van de mysteryshopper drie maal achter elkaar niet correct gecontroleerd en vindt verstrekking van alcoholhoudende dranken plaats, dan volgt een controle met een mysteryshopper waarbij een boeterapport kan worden opgemaakt.
Gelet op de laatste nalevingscijfers, wordt het aantal jaarlijkse mysterybezoeken opgevoerd.

Naleving leeftijdsgrens	2022*	2024*	2026*	2028	2030
Supermarkt	75%	75%	25%	93,8%	100%
Slijterij	50%	50%	100%	93,8%	100%
Horeca	44%	50%	13,3%	87,6%	100%
Cafetaria/snackbar	33%	33%	0%	88,1%	100%
Sportvereniging	33%	100%	0%	86,2%	100%

**Cijfers uit het regionale nalevingsonderzoek, uitgevoerd op Texel. De streefwaarden 2028 en 2030 komen uit het Nationaal Preventieakkoord.*

Naleving tegengaan dronkenschap

De VNG en alcoholverstrekkers stellen in het Nationaal Preventieakkoord gezamenlijk vast dat er meer aandacht moet komen voor het tegengaan van dronkenschap. In het Preventieakkoord staan echter geen cijfermatige doelstellingen voor de naleving van het verbod op toegang bij dronkenschap of het verbod op doorschenken bij dronkenschap. Ook lokaal ontbreken hierover cijfers. In de periode tot 2030 onderzoeken we de stand van zaken met betrekking tot dit punt op Texel.

2.5 Overige doelstellingen

Op basis van de lokale context en beschikbare lokale cijfers voegen wij nog de volgende doelstellingen toe:

- Toename van de bekendheid met gezondheids- en veiligheidsrisico's van alcohol- en drugsgebruik onder ouders;
- Toename van ouders die geen alcohol kopen voor hun kind en die thuis afspraken maken met hun kind over geen alcohol drinken voor 18e levensjaar

We zetten, samen met onze partners, door middel van voorlichting aan ouders in op de bewustwording van ouders rondom de beschermende factoren en de risicofactoren voor jongeren rondom alcohol- en drugsgebruik. We zetten in op preventief werken met onze partners met als doel de basis te verstevigen. Dat betekent dat we insteken op universele preventie, zoals inzichtelijk gemaakt in de preventie piramide.

(Jeugdvisie, persoonlijke communicatie, 7 oktober 2025)

2.6 Conclusie

De gemeente wil de gezondheid, veiligheid en ontwikkelkansen van jongeren beschermen door middelengebruik onder 18 jaar terug te dringen door in te zetten op voorlichting aan ouders rondom beschermende- en risicofactoren rondom middelengebruik. Tegelijkertijd wordt ingezet op betere naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop door het intensiveren van de mysterybezoeken. De aanpak combineert preventie, voorlichting en toezicht.

3. Uitgangspunten voor beleid

3.1 Community building: samen werken aan preventie

Om de doelstellingen uit dit plan te realiseren, is de bijdrage van iedereen in de gemeenschap nodig: scholen, sportverenigingen, ouders, ondernemers en andere partners. Daarom betrekt de gemeente deze partijen bij de beleidsontwikkeling en de uitvoering. Gezamenlijk zetten we in op een gezonde bevolking, zonder alcoholgebruik onder de 18 jaar en met verantwoorde alcoholverstrekking.

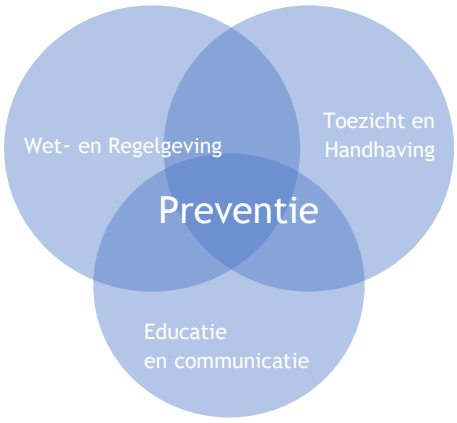
3.2 Omgevingsbenadering

Alcoholgebruik is altijd het resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn omgeving en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze om te drinken bepaalt (Holder, 1998). Alcoholpreventie kan dus nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de fysieke en sociale omgeving van het individu beïnvloeden. Dat betekent dat je in de omgeving van jongeren naar verschillende factoren kijkt. Je kijkt bijvoorbeeld naar de mate waarin alcohol beschikbaar is en of de verstrekking in lijn is met de wetgeving. Daarnaast kijk je naar de rol van scholen en ouders bij educatie en voorbeeldgedrag. Ook let je op de aanwezigheid van reclame in de publieke ruimte. Het Preventie- en handhavingsplan richt zich op dit type omgevingsinvloeden.

3.3 Integrale beleidsvisie

Het preventiemodel van Reynolds (2003) borduurt voort op de systeemtheorie van Holder. Het preventiemodel kent drie beleidspijlers: educatie en communicatie, wet- en regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen ook (figuur 1). Juist in de overlap is het integrale preventiebeleid terug te zien: het model maakt duidelijk dat regelgeving, handhaving en educatie bijdragen aan het voorkómen van (problemen door) alcoholgebruik. Dit Preventie- en handhavingsplan is gebaseerd op deze integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie- én handhavingsplan. Dat betekent dat afdelingen gezondheid en openbare orde en veiligheid binnen de gemeente samen werken bij de aanpak van de alcoholproblematiek.

Figuur 1: Preventiemodel Reynolds (2003)

3.4 Conclusie

Effectieve alcoholpreventie vraagt om een gezamenlijke en integrale aanpak. De gemeente werkt met maatschappelijke partners aan een omgeving die alcoholgebruik onder de 18 jaar ontmoedigt en verantwoorde verstrekking bevordert. Door voorlichting, regelgeving en handhaving te combineren en gemeentelijke afdelingen samen te laten werken, worden de voorwaarden versterkt om alcoholgerelateerde problemen te voorkomen.

4. Activiteiten

Dit hoofdstuk bevat de aanpakken en interventies die de gemeente ter beschikking staan om de doelstellingen te realiseren op het gebied van wet- en regelgeving (4.1.), toezicht en handhaving (4.2.) en versterken van het publieke draagvlak door educatie en communicatie (4.3.). In paragraaf 4.4. is beschreven hoe regelgeving, toezicht en educatie in samenhang ingezet worden om de doelstellingen te behalen. Met betrekking tot roken/vapen en drugs hebben we geen mogelijkheden op het gebied van wet- en regelgeving, toezicht en handhaving. Dit betekent dat we op dit punt alleen in kunnen zetten op het versterken van het publieke draagvlak door educatie en communicatie.

4.1 Wet- en regelgeving

Het overgrote deel van de regelgeving op het gebied van alcohol is vastgelegd in de Alcoholwet. Toezicht en handhaving hierop (zie 4.2) ligt voor het grootste gedeelte bij de gemeente.
De Alcoholwet biedt de gemeente daarnaast een aantal verordende bevoegdheden om de beschikbaarheid en de prijs[1] van alcohol te beperken. In het licht van de hoofdthema's uit dit Preventie- en handhavingsplan (afname alcoholgebruik jongeren en zwaar alcoholgebruik jongvolwassenen) hebben de volgende aanvullende maatregelen een expliciete meerwaarde:

- Beperken schenktijden paracommercie
- Verbod beschikbaarheid sterke drank op sportlocaties
- Beperken of verbieden happy hours
- Voorwaarden stellen aan alcoholverstrekking op evenementen

In de Drank- en Horecaverordening Texel is een verbod opgenomen voor het verstrekken van alcoholhoudende drank in scholen en onderwijsinstellingen en in gebouwen die uitsluitend of in hoofdzaak in gebruik zijn bij jeugdorganisaties. Daarnaast is opgenomen dat het verboden is sterk alcoholhoudende drank te verstrekken in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak in gebruik is bij sportorganisaties of -instellingen.

Beperken schenktijden paracommercie

Artikel 4 van de Alcoholwet bepaalt dat bij gemeentelijke verordening regels moeten worden gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen zich moeten houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank. Dit ter voorkoming van oneerlijke mededinging. Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is één van deze verplichte regels. De gemeente heeft daarom in de Drank- en Horecaverordening Texel de volgende, beperkte schenktijden vastgelegd voor paracommerciële instellingen.

Soort paracommerciële instelling	Dagen	Tijdstippen
Sport instellingen	Maandag tot en met vrijdag	17.00 uur tot 24.00 uur
”	Zaterdag	15.00 uur tot 24 uur
”	Zondag	13.00 uur tot 24.00 uur
Culturele instellingen	Maandag tot en met vrijdag	17.00 uur tot sluitingstijd APV
”	Zaterdag	15.00 uur tot sluitingstijd APV
”	Zondag	13.00 uur tot sluitingstijd APV

[1] Het beperken van de beschikbaarheid van alcohol en prijsbeleid zijn twee van de drie meest effectieve maatregelen om alcoholgebruik te beperken. De derde is het beperken van marketing, hiervoor biedt de Alcoholwet de gemeente geen verordende bevoegdheid. Gemeenten kunnen hierop wel maatregelen nemen.

Daarnaast is het een paracommerciële rechtspersoon verboden alcoholhoudende drank te verstrekken tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen die niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersoon betrokken zijn wanneer dit leidt tot oneerlijke mededinging. Deze bepalingen zijn bedoeld om het aantal aanvullende activiteiten in paracommerciële instellingen te beperken zodat er geen oneerlijke concurrentie ontstaat met de reguliere horeca.

Beperken of verbieden happy hours

Onderzoek laat zien dat de prijs van alcoholhoudende drank een belangrijke voorspeller is voor gebruik en dat met prijsinterventies gebruik kan worden beïnvloed (Meier et. al. 2008). Het verhogen van alcoholprijzen heeft specifiek impact op mensen die veel alcohol drinken. Het beperken van mogelijkheden om met prijzen voor alcoholhoudende dranken te stunten hebben ook impact om het gebruik te laten dalen. Gemeenten kunnen happy hours met de meest excessieve acties verbieden. Het beperken of verbieden van happy hours is daarom een geschikt instrument om het alcoholgebruik in het uitgaansleven te beperken en dronkenschap te voorkomen.
Ter bescherming van de volksgezondheid en in het belang van de openbare orde beperkt de gemeente happy hours. Met deze bevoegdheid vanuit de Alcoholwet kunnen de meest excessieve acties worden verboden. De gemeente heeft daarom de volgende bepaling vastgelegd in artikel 5 van de Drank- en Horecaverordening Texel: “Ter bescherming van de volksgezondheid en in het belang van de openbare orde is het verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende dranken te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die in de desbetreffende horecalokaliteit of op het desbetreffende terras gewoonlijk wordt gevraagd.”

Voorwaarden stellen aan evenementen

Voor bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard, zoals evenementen en buurtfeesten, kan de gemeente ontheffing verlenen voor het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse. Ter verbetering van de naleving heeft de gemeente vastgesteld dat organisatoren bij de aanvraag van een tijdelijke ontheffing van artikel 35 van de Alcoholwet een ‘Alcoholplan’ overleggen. Hierin beschrijven zij welke maatregelen zij nemen om de alcoholwetgeving na te leven en een verantwoorde verstrekking van alcohol te waarborgen. Een format hiervoor stelt de gemeente beschikbaar bij de aanvraag ontheffing Alcoholwet. Daarnaast wordt geen ontheffing verleend voor het verstrekken van alcoholhoudende drank vóór 12.00 uur in de middag. Leidinggevenden op de ontheffing artikel 35 Alcoholwet moeten beschikken over een geregistreerd diploma Sociale Hygiëne.

4.2 Toezicht en handhaving

De wettelijke taak van de gemeente is om door middel van preventie, toezicht op - en handhaving van de Alcoholwet, bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde door alcohol. Onderzoek laat zien dat toezicht en handhaving belangrijk zijn om effect van preventief alcoholbeleid te bereiken (Babor e.a., 2010; WHO 2018; Kilian e.a., 2023). Effectieve naleving van de Alcoholwet valt of staat niet met één instrument, maar met de combinatie van preventie, toezicht en handhaving. Zichtbaar en consistent toezicht werkt preventief: het houdt ondernemers scherp en voorkomt overtredingen. Handhaving blijft het sluitstuk, niet het startpunt.
Onze focus bij handhaving ligt op het naleven van de leeftijdsgrens voor alcohol. Daarnaast controleren we het verbod op de verkoop van zwak-alcoholhoudende drank in Artikel 18 bedrijven voor elders dan ter plaatse en in mengvormen zoals bedoeld in Artikel 25 Alcoholwet.

Programmatische aanpak Toezicht en handhaving Alcoholwet

De uitvoering van toezicht en handhaving pakken we programmatisch aan. Hierbij onderscheiden we de volgende stappen:

1. Informeren alcoholverstrekkers
2. Hotspots inventariseren
3. Uitvoeren van toezicht en handhaving
4. Effectmeting en evaluatie

1. Informeren alcoholverstrekkers

Het doel van toezicht en handhaving is dat de wettelijke bepalingen uit de Alcoholwet en de regels uit onze APV worden nageleefd. De eerste stap is dan ook om alle verstrekkers van alcohol te informeren over de geldende wet- en regelgeving. En om hen ondersteuning te bieden bij het verbeteren van de naleving (zie ook 4.3 alcoholverstrekkers). Ook informeren we de verstrekkers over hoe we controleren op de naleving van de wet- en regelgeving.

2. Hotspots inventariseren

De toezichtcapaciteit van de gemeente zetten wij zo efficiënt mogelijk in. Risicogestuurd toezicht vormt daarbij het uitgangspunt. Op basis van een jaarlijkse risicoanalyse wordt voor elk verkooppunt van alcoholhoudende drank een risicoscore bepaald: verkooppunt met 1) nagenoeg geen risico, 2) beperkt risico of 3) permanent risico. Deze score is gebaseerd op het type bedrijf, risico's voor de omgeving, meldingen, naleving en gedrag van de ondernemer. Bedrijven met nagenoeg geen risico worden minder gecontroleerd. Bedrijven met een hogere risicoscore worden vaker gecontroleerd.

3. Uitvoeren van Toezicht en Handhaving

Op basis van de inventarisatie van de hotspots en de risicoanalyse worden de prioriteiten jaarlijks vastgesteld.

Basiscontrole hotspots

Voordat de inspecties op leeftijdsgrens worden uitgevoerd, is het zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots (locaties met een permanent of een beperkt risico) actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt jaarlijks vastgesteld of de vergunning nog op orde is en of de leidinggevende aanwezig is. Basiscontroles worden uitgevoerd in uniform.

Controle op leeftijdsgrens

Gestreefd wordt naar een controlefrequentie van minimaal 6 keer per jaar voor de hotspots met een hoge risicoscore. Voor de hotspots met een beperkt risico zijn 4 inspecties per jaar noodzakelijk om de naleving effectief te beïnvloeden (Wagenaar e.a., 2005). Voor de groene categorie met een beperkt risico volstaat 1 controle per jaar. De controles zullen met name in de weekenden plaatsvinden, tenzij de risicoanalyse anders bepaalt. De controles worden uitgevoerd in burgerkleding.
Voor de controles van de leeftijdsgrens zetten we de testkopermethode in. Dat betekent dat we werken met jongeren die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn. Een BOA van de gemeente met diploma Alcoholwet is bevoegd om deze testkoper(s) mee op pad te nemen en hen een aankooppoging te laten doen. De BOA observeert de aankooppoging. Wanneer hij of zij constateert dat de verstrekker de leeftijd niet op de juiste manier vaststelt en/of onterecht alcohol verkoopt aan de testkoper, dan treedt de gemeente handhavend op volgens de sanctiestrategie.

Controle op niet-vergunde locaties

Naast vergunde verstrekpunten zijn er ook niet-vergunde locaties waar zwakalcoholhoudende dranken verstrekt worden (artikel 18 Alcoholwet). We voeren in niet vergunde locaties signaal gestuurd controles uit op de onrechtmatige verkoop van alcoholhoudende dranken voor gebruik elders dan ter plaatse.

In een voor het publiek toegankelijke ruimte die geen slijterij of horecabedrijf is, mag ter plaatse geen alcoholhoudende worden verstrekt of genuttigd (artikel 25, lid 1 en 2 Alcoholwet). Dit wordt ook wel aangeduid als 'blurring' of 'mengformules', omdat hier sprake is van het combineren van verschillende bedrijfsmodellen zoals horeca, detailhandel en slijterij. Wij voeren hierop signaal gestuurd controles uit.

Toezichtcapaciteit

Op basis van de risicoanalyse en de gewenste minimale controlefrequentie, is vastgesteld dat er jaarlijks circa 300 controles moeten worden uitgevoerd. Hiervoor is 1 FTE toezicht nodig. De benodigde toezicht-capaciteit wordt verdeeld over 3 BOA's.
De toezichtcapaciteit wordt aangevuld met inhuur van toezichthouders van een samenwerkingspartner. De inzet van toezichthouders van een samenwerkingspartner maakt de kans kleiner dat zij worden herkend tijdens controles in burger.
Daarnaast maken we gebruik van BOA's in opleiding voor de inzet van testkopers, 'mysterycontroles' op de naleving van de leeftijdsgrens. Deze BOA's in opleiding voeren de controles uit onder begeleiding van onze BOA's.

Sanctiestrategie

Voor de opbouw van de sanctiestrategie is zowel het gezondheidsperspectief als het openbare orde en veiligheidsperspectief van de Alcoholwet leidend. Op basis hiervan zijn de bepalingen uit de Alcoholwet ingedeeld in drie risico-categorieën.
Bij iedere categorie hoort een bepaald sanctiestappenplan. Dat wil zeggen dat elke categorie een eigen sanctieopbouw (1e, 2e, 3e overtreding) heeft, waarbij overtredingen van bepalingen in een hogere categorie zwaarder bestraft worden. Kortom, op overtredingen die direct van invloed zijn op de gezondheid of de openbare orde (zoals het niet naleven van de leeftijdsgrens en toelaten/doorschenken bij dronkenschap) gelden zwaardere sancties dan op administratieve overtredingen.

Het sanctiestappenplan en de categorisering per artikel is opgenomen in de Handhavingsmatrix horeca gemeente Texel.

4. Effectmeting en evaluatie

Na een cyclus (stap 1 tot en met 3) laten we een nalevingsonderzoek uitvoeren met (jonge) testkopers om te evalueren of de naleving is verbeterd. Samen met onze partners evalueren we wat wel/niet heeft gewerkt om de naleving te verbeteren. Deze evaluatie is de basis voor de in te zetten activiteiten en maatregelen om de naleving in de periode opvolgend te verbeteren.

4.3 Educatie en communicatie

In de omgeving van jongeren zijn er drie partijen die elk op hun eigen manier invloed hebben op alcohol- en drugsgebruik:

- Alcoholverstrekkers
- Ouders
- Scholen

Daarnaast werken we aan breder draagvlak voor de alcoholpreventie- en handhaving door ons te richten op het algemeen publiek.
Deze doelgroepen hebben niet altijd voldoende kennis over de risico's van alcohol voor jongeren. Het kan ook zijn dat zij niet weten hoe zij kunnen bijdragen aan het voorkomen van (problemen door) alcoholgebruik. Daarom vormen zowel kennis over de wetgeving en de risico's van alcohol als het bieden van handelingsperspectief een rode draad in de educatieve interventies die worden ingezet. Landelijke campagnes op het gebied van middelengebruik worden door de gemeente Texel zo veel mogelijk gevolgd door hier met interventies op aan te sluiten. Denk daarbij aan ouderavonden, controles op de vraag naar ID door verstrekkers, en mediacampagnes. Jaarlijks wordt hiervoor een communicatieplan opgesteld.

Alcoholverstrekkers

Verstrekkers van alcohol, zoals horeca en sportverenigingen, hebben een wettelijke verantwoordelijkheid voor de naleving van de Alcoholwet en de aanvullende lokale regelgeving. De gemeente is verantwoordelijk voor de controle hierop. Dat betekent dat we elk vanuit onze eigen verantwoordelijkheid samen optrekken bij het beperken van de overlast en schade door alcoholgebruik. Vanuit onze gemeentelijke preventie- en handhavingsrol ondersteunen we de verstrekkers bij het naleven van de wetgeving. Dat doen we via overleg en door training en communicatie.

Overleg

We hebben twee maal per jaar een overleg met de horeca (Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Texel) waarin ook de naleving van de Alcoholwet wordt besproken. Dit overleg gebruiken we onder andere voor het toelichten van onze toezicht- en handhavingsstrategie en het bespreken van nalevingsresultaten. Maar ook belemmeringen voor de naleving kunnen op tafel komen, evenals kennisupdates, en uitwisseling over andere onderwerpen waar de werkzaamheden van horeca en gemeente elkaar raken. Hiermee versterken we ook het draagvlak voor het Preventie- en handhavingsplan. De contacten met de sportverenigingen lopen via de Sportstichting Texel.
Vanuit de OKO-aanpak van de gemeente Texel is er periodiek overleg met partners uit het sociale en medische domein rondom de doelstellingen van dit plan.

Training

Van verstrekkers mag in principe verwacht worden dat ze de geldende wet- en regelgeving kennen. Naast de opleiding Sociale Hygiëne voor leidinggevenden zijn daartoe vanuit de Rijksoverheid en brancheorganisaties de e-learnings *Voor elkaar -over verantwoord alcohol verkopen* ontwikkeld. Er zijn verschillende modules voor horeca, sportverenigingen, studentenverenigingen en slijterijen. Hierin is de kern van de Alcoholwet en verantwoord alcohol verkopen samengevat voor barpersoneel, barvrijwilligers of winkeliers.
Daarnaast bestaan er verdiepende trainingsprogramma's zoals Barcode verantwoord alcohol schenken in de horeca en de training Instructie Verantwoord Alcoholschenken voor barvrijwilligers. In deze trainingen is ruimte voor verdieping, uitwisseling, handelingsvaardigheid (omgaan met lastige situaties) en het maken van onderlinge afspraken. De trainingen worden gegeven door de preventieafdeling van de instelling voor verslavingszorg.
Uit onderzoek is gebleken dat training van barpersoneel alleen effect heeft als dit is gekoppeld aan een adequate handhavingsstrategie (Babor e.a., 2010).

Nalevingscommunicatie

Nalevingscommunicatie omvat alle vormen van communicatie (media, persoonlijk, internet etc.) die gericht is op het stimuleren van naleving. Nalevingscommunicatie kan bijdragen aan gedragsverandering bij de zowel verstrekkers als bij algemeen publiek. Er zijn verschillende vormen van nalevingscommunicatie:

- Educatieve communicatie
  Uitleg van regels en wetgeving en de achtergrond daarvan; uitleg over hulpmiddelen bij de het naleven van de reglementen. Dit is nodig als onduidelijkheid over (het belang van) de regels naleving in de weg staat.
- Waarschuwende communicatie
  Hieronder vallen bijvoorbeeld communicatie over controles, sancties, uitbreiding toezichtcapaciteit. Maar ook controleurs die in uniform op straat zijn maken de zichtbaarheid van controles groter. Dit soort communicatie beïnvloedt de beleving van de subjectieve pakkans: mensen zullen de kans dat zij beboet worden hoger gaan inschatten. Dit kan effectief zijn wanneer het idee heerst dat er niet gecontroleerd of gesanctioneerd wordt en er een cultuur bestaat waarin men het niet zo nauw neemt met de regels.
- Normatieve communicatie
  Bijvoorbeeld een interview met een ondernemer die de regels goed naleeft, een nieuwsbericht waarin staat hoeveel ondernemers de Alcoholwet goed naleven, in plaats van het aantal overtreders. Oftewel: communiceren van de gewenste norm.

Actie: In samenwerking met de afdeling communicatie stellen wij een communicatieplan op ter ondersteuning van de doelstellingen uit dit plan, zowel op preventie als op naleving.

Onderwijs

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Dat biedt verschillende mogelijkheden voor preventie:

- Omgeving vrij van middelengebruik.
  Door de schoolomgeving en alle school gerelateerde activiteiten alcoholvrij te houden via regels, toezicht en handhaving, ondersteunt het onderwijs NIX18 en de norm dat middelengebruik niet vanzelfsprekend is.
- Signaleren van problemen en adequaat handelen.
  Op school is er intensief contact met leerlingen. Daardoor kan het op school opvallen wanneer kinderen problemen krijgen met leren of in hun sociale contacten. Middelengebruik kan hier een oorzaak van zijn. Signalen herkennen en weten hoe je met een leerling in gesprek kunt gaan, maakt dat de problemen niet onnodig escaleren. Training kan zorgen voor bewustwording, kennis en handelingsperspectief bij leerkrachten en mentoren en leden van de zorgteams.
- Voorlichting en bewustwording.
  Via de school kunnen zowel jongeren als hun ouders bereikt worden met informatie, bijvoorbeeld op ouderavonden of in de klas.

Actie: De gemeente zet samen met partners in op een preventieve aanpak met als doel de basis te verstevigen. Dat betekent dat we insteken op universele preventie, zodat alle jeugdigen er baat bij hebben. Samen met de partners maken we een plan om deze universele preventie gezamenlijk uit te voeren. Hiervoor gebruiken wij de methode ‘Opgroeien in een Kansrijke Omgeving’ (OKO) waarbij wij ondersteund worden door het Trimbos.

Ouders en de thuissituatie

Opvoeding rondom middelengebruik

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken en denken daarnaast dat ze weinig invloed hebben op hun kind als het ouder wordt. Daardoor beginnen ouders soms niet of te laat met ‘alcoholopvoeding’. Dat is jammer want hoewel de invloed van leeftijdgenoten en vrienden op kinderen toeneemt naarmate zij ouder worden, blijven ouders invloed houden op het drinkgedrag van hun opgroeiende kind (Engels e.a, 2013). Zij hebben direct invloed door de regels die ze stellen. Maar ook indirect dragen ouders een boodschap uit, bijvoorbeeld via hun houding ten opzichte van alcohol of door hun eigen drinkgewoonten. Ouders die zelf veel drinken, zijn toleranter over alcoholgebruik door hun kinderen dan ouders die minder drinken.
De basis onder het advies aan ouders om met hun kind over alcohol (en andere verslavende middelen) te praten, is eigenlijk een goede band tussen ouder en kind en een ‘autoritatieve opvoedstijl’, waarin betrokkenheid en open communicatie hand in hand gaan met duidelijkheid en het aangeven van grenzen.
Actie: Adviezen met betrekking tot alcoholopvoeding (en ander middelengebruik) gaan wij in samenwerking met preventieprofessionals en het onderwijs aan ouders aanbieden. Bijvoorbeeld door het verspreiden van het Blad van NIX, het onder de aandacht brengen van de website Helderopvoeden.nl, het organiseren van ouderavonden en het bieden van informatie via verschillende mediakanalen. Ook hiervoor maken wij gebruik van de methode van ‘Opgroeien in een Kansrijke Omgeving’ onder begeleiding van het Trimbos.

Uitgaansopvoeding

Ook door regels te stellen die niet expliciet gaan over middelengebruik, kunnen ouders invloed hebben op het middelengebruik van hun kind. Dan gaat het vooral over afspraken omtrent uitgaan, zoals hoe vaak ze uit mogen gaan en hoe laat zij thuis moeten zijn.
Actie: Via verschillende kanalen (GGD, preventieafdeling van de verslavingszorginstelling, CJG, lokale media, ouderavonden op scholen en in sportverenigingen) krijgen ouders informatie over uitgaansopvoeding en ondersteunende websites zoals Helder Opvoeden. Hiervoor gebruiken wij de methode ‘Opgroeien in een Kansrijke Omgeving’ waarbij wij ondersteund worden door het Trimbos.

Algemeen publiek

Om de kennis over alcohol en over de geldende wet- en regelgeving te vergroten bij de inwoners, gebruiken we publiekscommunicatie. En met name publiekscampagnes. Deze lenen zich goed voor het vergroten van kennis en het ondersteunen van de norm dat alcohol er niet vanzelfsprekend bij hoort. Dergelijke campagnes dragen bij aan het draagvlak voor alcoholmaatregelen. Om deze boodschap verder te ondersteunen, zou er in de openbare ruimte geen alcoholreclame te zien moeten zijn.

Actie: Waar mogelijk sluiten we aan bij landelijke campagnes als NIX18, NIXzonderID, Zien drinken doet drinken, of Ik Pas. De communicatie hierover stemmen we af met onze partners uit de kerngroep (zie hoofdstuk 5). We willen het publiek bereiken via scholen, sportverenigingen, en de openbare ruimte. Tevens onderzoeken wij in 2027 of, en hoe wij reclame voor alcohol in de openbare ruimte kunnen beperken.

4.4 Matrix verbinding preventie en handhaving

Om het effect van afzonderlijke handhavings- of preventieve interventies te versterken worden deze zoveel mogelijk in samenhang ingezet.
Daarnaast kiest de gemeente voor het inzetten van op wetenschappelijke inzichten gebaseerde integrale aanpakken. Zie onderstaande tabel voor (de combinatie van) maatregelen en integrale aanpakken die de gemeente inzet om de doelstellingen van dit plan te behalen.

Maatregelenmatrix

De tabel geeft een overzicht van de maatregelen die de gemeente de komende vier jaar per beleidspijler en per domein inzet. We zorgen ervoor dat bij de uitvoering de activiteiten uit de verschillende pijlers op elkaar worden afgestemd en waar mogelijk samen worden ingezet.

	Regelgeving	Toezicht en handhaving	Educatie en communicatie
Horeca en evenementen	• Alcoholwet: leeftijdsgrens en verbod op toelaten dronken personen • APV: verbod op happy hours en andere aanvullende lokale regelgeving • Voor evenementen: aanvullende eisen t.a.v. ontheffing alcoholwet bij evenementen • Handhavingsmatrix horeca	• Nalevingsonderzoek • Toezicht . leeftijdsgrens . happy hours • Programmatische aanpak toezicht en handhaving, inclusief coachend handhaven	• Opfrissen kennis over Alcoholwet en regelgeving bij horeca • Informeren uitgaanspubliek over Alcoholwet, gedragsregels publieke ruimte en huisregels horeca • Training barpersoneel in verantwoord alcohol verstrekken • Communiceren over resultaten nalevingsonderzoek
	Integrale aanpakken horeca en evenementen: Leidraad alcohol, drugs en roken op evenementen		
Detailhandel	• Alcoholwet: leeftijdsgrens, controle illegale verkooppunten (art. 18 en 25) • Handhavingsmatrix horeca	• Nalevingsonderzoek • Toezicht leeftijdsgrens • Controle illegale verkooppunten (art. 18 en 25) • Programmatische aanpak toezicht en handhaving	• Communicatie over Alcoholwet en lokale regelgeving • Training personeel • Nalevingscommunicatie
Onderwijs	• Schoolomgeving en -activiteiten die vrij zijn van middelengebruik	• Ondersteuning door boa's bij schoolfeesten (bijvoorbeeld wanneer scholen bij de toegang controleren op indrinken) • Volwassenen zien toe op geen middelengebruik tijdens schoolfeesten	• Scholen informeren over belang van (gezamenlijk) middelenvrij beleid • Overleg met scholen over voorlichting rondom middelengebruik aan ouders • Communicatie over een schoolomgeving vrij van middelengebruik • Training van docenten en leden zorgteam in signaleren van problemen door middelengebruik.

	Regelgeving	Toezicht en handhaving	Educatie en communicatie
	Integrale aanpakken onderwijs: Richtlijn verslavingspreventie in het onderwijs en preventieprogramma Helder op school		
Thuis/ouders	• Ouderlijke regels over NIX18	• Ouderlijk toezicht op regels NIX18	• Voorlichting aan ouders over verslavende middelen en opvoeding rondom dit gebruik • Voorlichting over uitgaansopvoeding • Communicatie over risico's van verslavende middelen en over wetgeving • Educatie over het stellen van regels en handhaving ervan. • Trainen van opvoedvaardigheden in het algemeen en over alcohol
	Integrale aanpak thuis/ouders: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)		
Sport en andere para commerciële verstrekkers	• Alcoholwet: leeftijdsgrens, verbod op aanwezigheid dronken personen • APV: schenktijden, verbod op happy hours en andere aanvullende lokale regelgeving • Schenken van sterke drank beperken • Handhavingsarrangement en sanctietabel • Schenktijden beperken	• Nalevingsonderzoek • Toezicht leeftijdsgrens, dronkenschap, toelaten dronken personen, schenktijden, verbod verkoop sterke drank en verbod happy hours • Programmatische aanpak toezicht en handhaving, inclusief coachend handhaven	• Training barvrijwilligers in verantwoord alcohol verstrekken • Opfrissen kennis over Alcoholwet en regelgeving bij horeca • Informeren leden over Alcoholwet en huisregels alcohol • Communiceren over resultaten nalevingsonderzoek
	Advies over integrale aanpakken sport: Alcohol en sport - Expertisecentrum Alcohol		
Openbare ruimte / algemeen	• Verbod aanwezig hebben alcohol onder de 18 jaar • Verbod openbare dronkenschap • Verbod wederverstrekking • Verbod op alcoholreclame • Andere bepalingen in de APV	• Toezicht bezit alcohol onder de 18 jaar • Toezicht openbare dronkenschap i.s.m. politie • Toezicht wederverstrekking	• Communicatieplan • Publiekscampagnes zoals NIX18, Ik Pas, NIXzonderID of BOB • Nalevingscommunicatie

4.5 Conclusie

De gemeente zet een samenhangend pakket van regelgeving, toezicht, handhaving en voorlichting in om alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen ervan terug te dringen. De belangrijkste inzet bestaat uit het beperken van alcoholbeschikbaarheid, risicogerichte controles en handhaving van de leeftijdsgrens, in combinatie met ondersteuning en voorlichting aan verstrekkers, ouders, scholen en inwoners. Het opstellen en uitvoeren van een communicatieplan dat onder andere aansluit bij belangrijke landelijke campagnes wordt hiervoor leidend. Voor roken, vapen en drugs ligt de nadruk op preventie en educatie.

5. Samenwerking, uitvoering en evaluatie

Bij het tot stand komen van het Preventie- en handhavingsplan zijn verschillende gemeentelijke afdelingen betrokken evenals externe samenwerkingspartners. Hieronder een beschrijving van de organisatiestructuur en de belangrijkste samenwerkingspartners.

5.1 Samenwerking met externe partners

De gemeente heeft het Preventie- en handhavingsplan opgesteld in samenspraak met partners. De gemeente heeft een coördinerende en deels uitvoerende rol. Op een integraal dossier als alcoholbeleid is betrokkenheid en samenwerking voorwaarde voor een goede uitvoering. Daarbij hebben diverse externe partners een concrete rol. Zij zijn allen gesprekspartner bij de probleemverkenning, planvorming, uitvoering en evaluatie. Daarnaast kunnen zij specifieke rollen hebben.

Gemeente	Opstellen en evalueren Preventie- en handhavingsplan, handhavingsprotocol en sanctiestrategie, APV. Hotspots in kaart brengen. Betrekken en faciliteren samenwerkingspartners. Regiefunctie bij uitvoering. Overlegstructuur initiëren. Nalevingsonderzoek. Controle op naleving Alcoholwet. Communicatieplan.
Politie	Hotspots in kaart brengen, veiligheid tijdens inspecties, jongeren vragen naar ID en eventuele samenwerking met betrekking tot de aanpak van doorschenken vanuit het Wetboek van Strafrecht, en openbare dronkenschap.
Ondernemers en (sport)verenigingen	Naleving(scommunicatie), meedenken over ontwikkeling van systeem ter bevordering van naleving, training personeel/vrijwilligers.
Scholen	Periodiek overleg om het welbevinden, gehaakt aan de OKO-aanpak, van de jeugd te verhogen.
Gezondheidsorganisaties en jongerenwerk	De GGD en de preventieafdeling van de instelling voor verslavingszorg (Brijder) zijn experts op het gebied van preventie en daarmee belangrijke adviseurs van de gemeente bij het Preventie- en handhavingsplan. Deze organisaties kunnen samen met bijvoorbeeld de schoolmaatschappelijk werkers, wijkteams en het jongerenwerk bijdragen aan de probleemverkenning en bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten.
Trimbos Instituut	Het Trimbos instituut is onze partner rondom het uitzetten van de preventieve OKO-aanpak voor jeugd. Er vindt periodiek overleg plaats tussen gemeente en Trimbos om de OKO-aanpak optimaal te bestendigen op Texel.

5.2 Organisatie en uitvoering

Om uitvoering te geven aan de activiteiten uit dit plan, maakt de gemeente met haar samenwerkingspartners jaarlijks uitvoeringsplannen. In de uitvoeringsplannen worden de voornemens uitgewerkt in acties en voorzien van meetbare doelstellingen en een planning. De doelen van de preventieve aanpak worden ook meegenomen in het uitvoeringsprogramma Kind en Jongeren van het Sociaal Domein.

Om de voortgang van de uitvoering te monitoren en voor het bijstellen van de uitvoeringsplannen, wordt de volgende overlegstructuur opgezet:

Organisatiestructuur Preventie- en handhavingsplan			
	Leden	Taken	Vergaderfrequentie
Kernteam	Beleidsambtenaren OOV, VTH, jeugd en volksgezondheid, preventie adviseur van instelling voor verslavingszorg, politie, BOA's, Jeugd- en jongerenwerk.	Bestuur informeren over voortgang Uitvoeringsplannen (laten) maken Voortgang coördineren, monitoren en evalueren. Bespreken ontwikkelingen.	6 maal per jaar

5.3 Evaluatie

Kritisch evalueren is een belangrijk onderdeel van dit Preventie- en handhavingsplan. Om de kwaliteit van onze aanpak hoog te houden en waar nodig tijdig bij te stellen, gebruikt de gemeente de volgende evaluatiecyclus:

- Elk jaar evalueren we in overleg met de samenwerkingspartners het uitvoeringsplan. Op basis van deze inzichten en prioriteiten, actualiseren we het uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar. Waar nodig wordt de risicoanalyse (hotspots) geactualiseerd (zie 4.2).
- Elke twee jaar komen daarbij de nalevingscijfers uit nalevingsonderzoek leeftijdsgrens.
- Elke vier jaar vindt een uitgebreide evaluatie plaats op basis van beschikbaar onderzoek (gezondheidsmonitor, nalevingsonderzoek) en input van samenwerkingspartners. Hierbij worden de realisatie van activiteiten, effecten van beleid en achterliggende verklaringen op een rij gezet. Op basis hiervan kan vastgesteld worden in hoeverre het beleid de gewenste uitkomsten heeft opgeleverd en op welke punten het beleid bijgesteld dient te worden voor de komende vier jaar.

5.4 Conclusie

De uitvoering van het Preventie- en handhavingsplan vraagt om structurele samenwerking tussen gemeentelijke afdelingen en externe partners. De gemeente voert de regie; partners dragen bij aan preventie, toezicht, uitvoering en evaluatie. Uitvoeringsplannen vertalen de beleidsdoelen naar concrete acties en meetbare resultaten. Door de voortgang jaarlijks te bespreken en het beleid periodiek te evalueren, kan de aanpak tijdig worden bijgesteld.

Bijlage 1 Leeftijdsgrens, wederverstrekking en dronkenschap in de wet

Artikel Alcoholwet	**Inhoud van het artikel**
Artikel 20 lid 1	Verkoper mag geen alcohol verkopen aan een klant van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. EN de verkoper mag niet verkopen aan een 18-plusser die de drank doorgeeft aan een minderjarige.
Artikel 20 lid 2a	De leeftijd moet worden vastgesteld aan de hand van een officiële legitimatie.
Artikel 20 lid 3	Bij elk verkooppunt van alcohol moet de leeftijdsgrens voor alcohol duidelijk worden aangegeven.
Artikel 20 lid 4	Het is verboden in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit of op een terras de aanwezigheid toe te laten van een persoon die in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen verkeert.
Artikel 20 lid 5	Het is verboden in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen dienst te doen in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit.
Artikel 21	Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken, indien redelijkerwijs moet worden vermoed, dat dit tot verstoring van de openbare orde, veiligheid of zedelijkheid zal leiden.
Artikel 45	Jongeren onder de 18 jaar zijn strafbaar op het moment dat ze alcohol ‘aanwezig hebben’ op ‘voor publiek toegankelijke plaatsen.’ Uitgezonderd zijn: werknemers van horecagelegenheden; personen van 16 of 17 jaar die handelen in opdracht van een toezichthouder
Wetboek van strafrecht Artikel 151f	Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft: hij die aan iemand die in kennelijke staat van dronkenschap verkeert, bedwelmende drank verkoopt of toedient.
Wetboek van Strafrecht Artikel 430b	Hij die zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de eerste categorie.

Naast de jaarlijkse basiscontrole van de vergunning en de aanwezigheid van een leidinggevende, ligt de focus van de gemeente bij Toezicht Alcoholwet tenminste bij de volgende artikelen:

1. *Leeftijdsgrens 18 jaar*
    a. Artikel 20, lid 1 Alcoholwet. Het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt is verboden. Eveneens wordt begrepen het verstrekken van alcoholhoudende

drank aan een persoon van 18 jaar of ouder, welke kennelijk bestemd is voor een persoon van wie de leeftijd niet is vastgesteld.

b. Artikel 45 Alcoholwet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.
c. Artikel 45a, lid 1 Alcoholwet. Het verbod voor volwassenen om op publiek toegankelijke plaatsen anders dan bedrijfsmatig alcohol te verstrekken aan een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, ook bekend als het verbod op wederverstrekking.

2. *Verbod verkoop van alcohol in niet-slijterijbedrijven*
   a. Art. 18, Lid 1 Alcoholwet. Het verbod om aan particulieren in een niet-slijterijbedrijf zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse te verkopen, behoudens enkele uitzonderingen.
3. *Voorkomen blurring (mengvormen)*
   a. Art. 25 lid 1 van de Alcoholwet. Verbod op het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank in een voor het publiek (niet) toegankelijke ruimte, niet zijnde een slijtersbedrijf, horecabedrijf of een ruimte waarin rechtmatig alcohol aan particulieren wordt verstrekt voor gebruik elders dan ter plaatse.
   b. Art. 25 lid 2 van de Alcoholwet. Verbod op het toelaten dat alcoholhoudende drank wordt genuttigd in een voor het publiek toegankelijke ruimte, niet zijnde een horecabedrijf of het laten proeven in een slijtersbedrijf op verzoek van een klant.

Bij reguliere controles of hotspotcontroles vindt ook controle op de basisvergunning plaats evenals controle op de aanwezigheid van een leidinggevende.

Bijlage 2 Gebruikte bronnen

Babor, T. F., Casswell, S., Graham, K., Österberg, E., & Rehm, J. (2010). Alcohol: *No ordinary commodity*. Research and Public Policy. Oxford University Press, USA.

Babor, T. F., Casswell, S., Graham, K., Huckle, T., Livingston, M., Rehm, J., Room, R., Rossow, i. & Sornpaisarn, B. (2022). *Alcohol: No Ordinary Commodity—a summary of the third edition*. Addiction. 2022;117:3024-3036

Beek van, R., Monshouwer, K., Schutten, F., Hollander, W. den, Andree, R. & Laar, M. van (2023). Het Grote Uitgaansonderzoek 2023 Uitgaanspatronen, middelengebruik, gezondheid en intentie tot stoppen of minderen onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen. Utrecht: Trimbos-instituut.

Bureau Objectief (2024). Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcohol en tabaksverkoop in 2024. Den Haag: Rijksoverheid.
Bureau Objectief (2024a). Landelijk onderzoek naar de naleving van de regels rondom dronkenschap en doorschenken in 2024. Den Haag: Rijksoverheid.
Burton R, Henn C, Lavoie D et al. A rapid evidence review of the effectiveness and cost-effectiveness of alcohol control policies: an English perspective. Lancet. 2017 Apr 15;389(10078):1558-1580.

Engels, R., Kleinjan, M. & Otten, R. (2013) *De rol van ouders bij alcoholgebruik van adolescenten: Stand van zaken*. Nijmegen: Behavioural Science Institute Radboud Universiteit Nijmegen.
Gezond en Actief Leven Akkoord 2023-2040 (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord | Rapport | Rijksoverheid.nl.

Gezondheidsraad (2015). Richtlijnen goede voeding 2015. Den Haag: Gezondheidsraad.

Holder, H. D. (1998). *Alcohol and the Community: A Systems Approach to Prevention*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Kilian, C., Lemp, J., Llamosas-Falcón, L., Carr, T., Ye, Y., Kerr, W., Mulia, N., Puka, K., Lasserre, A., Bright, S., Rehm, J. & Probst C. (2023). *Reducing alcohol use through alcohol control policies in the general population and population subgroups: a systematic review and meta-analysis*. EClinicalMedicine. 2023 May 10;59:101996.
Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025 – 2028: Samen werken aan gezondheid (2025). Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025 - 2028 | Rapport | Rijksoverheid.nl
Meier, P., Booth, A., Stockwell, T., Sutton, S., Wilkinson, A., Wong, R., ... & Taylor, K. (2008). *The independent review of the effects of alcohol pricing and promotion. Summary of evidence to accompany report on phase 1: Systematic reviews*. School of Health and Related Research, University of Sheffield, UK.
Ministerie van VWS (2025). Samenhangende effectieve preventiestrategie. Samen fit, gezond en veerkrachtig. Den Haag: Ministerie van VWS. Juni 2025

Monshouwer, K., Rombouts, M. (2023). *Peilstationsonderzoek Ouders 2023. Ouders.*
Utrecht: Trimbos-instituut. Geraadpleegd op: 22 oktober 2025.

Nationaal Preventieakkoord 2018-2024 (2018). Nationaal Preventieakkoord | Convenant | Rijksoverheid.nl

Nationale Drug Monitor (2025). *Alcohol 11.3.7 Uitgaande jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor*. Utrecht: Trimbos-instituut, Den Haag: WODC. Geraadpleegd op: 7 augustus 2025.

Nijkamp, L., Smeets, L., Greeff, J. de, Scholten, K en Voorham, L. (2020). Factsheet *Dronkenschap en doorschenken De impact en aanpak van dronkenschap en doorschenken in het uitgaansleven*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Onrust, S., Maat, M. en Cornelius, G. (2024). *Richtlijnen Verslavingspreventie binnen het onderwijs*. Utrecht: VKN/Trimbos-instituut/Stijn

Reynolds, R.I. (2003). *Building Confidence in Our Communities*. London: London Drug Policy Forum.

Richtlijnen goede voeding 2015 | Gezondheidsraad

RIVM. Gezondheidsmonitors | RIVM. Geraadpleegd op: 17 november 2025

RIVM (2023) StatLine - Gezondheidsmonitor Jeugd 2023; regio. Geraadpleegd op: 11 november 2025.

RIVM (2024) StatLine - Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024; regio (kies filter alcohol voor meer items). Geraadpleegd op: 11 november 2025

Schelven van, R., Reijerman, F., Rens van, L., Janssen, L. & Bos, M. (2023). *Onderzoek gemeentelijk preventie en handhavingsbeleid alcohol. Eindrapport*. Den Haag: Kwinkgroep

Schouten, F., Tuithof, M., Hasselt, N. van & Voogt, C. (2021). *Kennismonitor Alcohol 2020. Onderzoek onder volwassenen naar kennis over alcoholschade*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Wagenaar, A.C., Toomey, T.L. & Erickson, D.J. (2005). *Complying With the Minimum Drinking Age: Effects of Enforcement and Training interventions*. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 29, 2, 255-262
WHO (2018). SAFER - alcohol control initiative, geraadpleegd 2025.

GGD Hollands Noorden. Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 Texel.

GGD Hollands Noorden. Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 Noord-Holland Noord.

GGD Hollands Noorden. Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 Texel.

GGD Hollands Noorden. Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 Noord-Holland Noord.

Model Preventie- en handhavingsplan voor de uitvoering van de Alcoholwet – 5.0 - Trimbos-instituut